

Marktconsultatieverslag

ten behoeve van het project Zon langs de A7

Een samenwerking van het Rijksvastgoedbedrijf, Rijkswaterstaat en de Rijksdienst voor ondernemend Nederland.

Datum 31 augustus 2020

Colofon

Uitgegeven door	Rijksvastgoedbedrijf, Rijkswaterstaat en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Informatie	Peter van Zon, Rijksvastgoedbedrijf
Telefoon	06 27 00 60 72
Datum	31 augustus 2020
Status	Definitief
Versienummer	1.0

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Pilotprogramma 'Hernieuwbare energie op Rijksgrond'	3
1.2	Proces marktconsultatie	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Verslag	4
2.1	Vragen over gunningscriteria	4
2.2	Vragen over voorbereiding en timing	7
2.3	Vragen over techniek	8
2.4	Vragen over landschappelijke inpassing	9
2.5	Concluderende vragen	10
3	Reflectie en vervolg	11
4	Bijlage 1: Lijst met deelnemende partijen	13

1 Inleiding

Het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), Rijkswaterstaat (RWS) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hebben gezamenlijk een (digitale, schriftelijke) marktconsultatie uitgevoerd ter voorbereiding op de tenderprocedure van het project Zon langs de A7. Dit document betreft het verslag van de marktconsultatie. Meer informatie over het project zelf en de vragen die tijdens de marktconsultatie aan de deelnemende partijen zijn gesteld is te vinden in het marktconsultatiedocument. Dit document is beschikbaar op de biedboekpagina van het project¹.

1.1 Pilotprogramma 'Hernieuwbare energie op Rijksgrond'

Het project Zon langs de A7 is onderdeel van het pilotprogramma 'Hernieuwbare energie op Rijksgrond'. Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland werken sinds eind 2018 in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat samen in het pilotprogramma. Zij onderzoeken en leren hoe rijksgrond zo optimaal mogelijk en met maatschappelijk draagvlak kan worden ingezet voor het opwekken van hernieuwbare energie. Met het beschikbaar stellen van areaal geeft het Rijk een belangrijke invulling aan de Rijksbrede doelstellingen van het SER-Energieakkoord en het Klimaatakkoord.

1.2 Proces marktconsultatie

Het marktconsultatiedocument is op 15 juni 2020 op [biedboek.nl](https://www.biedboek.nl) gepubliceerd. Geïnteresseerden hadden vervolgens tot 24 juni 2020 de gelegenheid om verduidelijkende vragen aan het projectteam te stellen. De gestelde vragen en de reacties van het projectteam zijn beschikbaar op de biedboekpagina van het project. Partijen hebben daarna tot 17 juli 2020 de tijd gehad om te reageren op de in het marktconsultatiedocument gestelde vragen. Uiteindelijk hebben 10 partijen van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De lijst met deelnemende partijen is te vinden in bijlage 1.

1.3 Leeswijzer

Het verslag is opgesteld aan de hand van de 18 vragen die in het marktconsultatiedocument aan de partijen zijn gesteld. De vragen zijn ingedeeld in 5 thema's, deze komen in hoofdstuk 2 aan bod: vragen over gunningscriteria (2.1), vragen over voorbereiding en timing (2.2), vragen over techniek (2.3), vragen over landschappelijke inpassing (2.4), en concluderende vragen (2.5). Hoofdstuk 3 van het verslag bevat een reflectie op de bevindingen door het projectteam en een korte toelichting op het vervolgproces van dit project.

¹ <https://www.biedboek.nl/nl/realstate/view/897/gelegen-aan-weerszijden-van-de-rijksweg-a7-te>

2 Verslag

In dit hoofdstuk wordt per vraag een korte samenvatting gegeven van alle reacties die door de partijen zijn ingediend. Het hoofdstuk is ingedeeld conform de volgorde van vragen in het marktconsultatiedocument. Het projectteam heeft gepoogd met de samenvattingen een zo compleet mogelijke weergave te geven van de verschillende invalshoeken van partijen. Om zoveel mogelijk recht te doen aan de reacties van de deelnemers is waar mogelijk gebruik gemaakt van directe citaten. Uiteraard blijft het verslag een weergave van het projectteam, de conclusies worden niet noodzakelijkerwijs gedeeld door (alle) deelnemende marktpartijen. Reflectie op de uitkomsten door het projectteam is te vinden in hoofdstuk 3.

2.1 Vragen over gunningscriteria

1. Bent u van mening dat, gegeven de context van dit project, deze combinatie van gunningscriteria passend is voor dit project? Licht hierbij toe waarom u de combinatie juist wel of juist niet geschikt acht.

De antwoorden op de eerste vraag lopen zeer uiteen. Zes van de tien partijen geeft aan de combinatie van criteria passend te vinden, de andere vier partijen omschrijven de combinatie van criteria als niet passend of onhaalbaar. Eén partij geeft aan de combinatie in beginsel passend te vinden, maar benadrukt dat “gegeven de relatief geringe grootte van de uit te geven percelen in combinatie met de ligging in verschillende gemeentes (...) goed moet worden afgewogen welke prijs, kwaliteit en in welke mate een omgevingsdialog kan worden meegenomen voor dit project”.

De partijen die de combinatie als niet passend omschrijven geven hiervoor verschillende redenen, waaronder fysieke/technische kenmerken (omvang project, versnipperde verdeling over verschillende locaties, netaansluiting) en ambities op gebied van participatie. Een aantal partijen benadrukt ook dat er een zekere tegenstrijdigheid bestaat tussen gunnen op laagst benodigde SDE++ subsidie en gunnen op omgevingsproces: “De gunningscriteria zijn ietwat tegenstrijdig. Door sterk te sturen op laagste SDE++ subsidie en door de minimale afmetingen van het project is het lastig om nog iets extra's voor de omgeving te kunnen doen”.

2. Hoe kijkt u naar het voornemen van het projectteam om het financiële criterium zwaarder te wegen dan het kwalitatieve criterium?

Een aantal partijen geeft aan begrip te hebben voor de gekozen weging, onder andere gezien “het algemeen belang om de vraag naar subsidie zo laag mogelijk te houden”. Tegelijkertijd geven de meeste partijen aan dat het hun voorkeur zou hebben wanneer primair wordt gegund op kwaliteit. Hiervoor worden verschillende argumenten aangedragen: meer ruimte voor participatie, het stimuleren van innovatie, en meer aandacht voor landschappelijke inpassing. Eén van de partijen benadrukt dat de nieuwe SDE++ regeling een risico vormt: “Indien andere technieken goedkoper CO2 kunnen vermijden is de kans groot dat er geen subsidie meer overblijft voor zon PV. De relatief hoge kosten van de kwalitatieve elementen (...) gekoppeld aan de kleine en dure projectomvang zullen ervoor zorgen dat we niet tegen het laagste SDE++ tarief kunnen inschrijven en is de kans groot dat we geen SDE++ ontvangen en het project dus helemaal niet gerealiseerd kan worden”.

Eén partij geeft aan dat voor een goede bieding op het financiële criterium voldoende informatie beschikbaar moet zijn: “adviseren wij wel dat er meer duidelijkheid is over de vergunbaarheid (vb. een positief principeverzoek vanuit de gemeenten op een conceptueel ontwerp). Verder dient het ook duidelijk te zijn wat de exacte kosten zijn van de netaansluiting en de bijhorende planning”. Zoals in het marktconsultatiedocument wordt vermeld is het projectteam voornemens een principeverzoek bij beide gemeentes in te dienen om de markt meer zekerheid te geven.

3. Wat vindt u in algemene zin van het voornemen van het Rijk om te gaan gunnen op laagste benodigde SDE++ subsidie?

Een aanzienlijk deel van de partijen geeft aan het voornemen te begrijpen en/of te ondersteunen, een reactie: “Op zich een begrijpelijk voornemen. Hierdoor kunnen zonneparken gerealiseerd worden tegen de laagste maatschappelijke kosten”. Partijen hebben echter een aantal kanttekeningen. Zo benadrukt één partij dat het ook belangrijk is om naar andere aspecten te kijken, zoals duurzaamheid of ruimtelijke inpassing. Men geeft aan dat gunnen op laagste benodigde subsidie het lastiger maakt om additionele meerwaarde te bieden op dergelijke thema’s. Een andere partij geeft aan dat het gunningscriterium de uitvoerbaarheid van projecten onder druk kan zetten, en dat het daarom belangrijk is onzekerheden in het project zoveel mogelijk te minimaliseren. In het verlengde hiervan benadrukt een ander dat alle betrokkenen moeten samenwerken aan een zo gunstig mogelijk investeringsklimaat.

4. Wat vindt u van het voornemen van het Rijk om bij dit project te gunnen op laagst benodigde SDE++ subsidie? Licht hierbij toe waarom u dit project hier juist wel of juist niet geschikt voor acht.

Waar vraag drie ging over gunnen op laagste benodigde SDE++ subsidie in algemene zin, is vraag vier toegespitst op het project Zon langs de A7. Uit de reacties blijkt dat partijen specifiek voor dit project een aantal belemmeringen zien. Een reactie: “Het is een zeer complex/kleinschalig project, het risico is groot dat bij het te laag inbieden de winnende partij alsnog geen investeringsbeslissing neemt vanwege te hoge realisatiekosten in de praktijk”. En: “Bij dit “kleine” project per knooppunt en tevens de vele beperkingen is een kwalitatieve inpassing meer op haar plaats”. Een aantal partijen geeft aan hier neutraal over te denken. Eén partij geeft aan dat het project juist wel geschikt is voor toepassing van dit criterium omdat het gelegen is in een gebied met een hoge potentiële opbrengst.

5. Wat vindt u in algemene zin van het voornemen van het Rijk om naast financiële gunningscriteria te gunnen op kwalitatieve gunningscriteria? Heeft het uw voorkeur om te concurreren op dergelijke criteria? Licht uw antwoorden toe.

De reacties op vraag vijf zijn duidelijk positief. Alle partijen geven in hun reacties aan het opnemen van kwalitatieve gunningscriteria te steunen. Een voorbeeld: “Iedere opdrachtgever, ook het Rijk, zou wat ons betreft voor een belangrijk deel de aanbiddingen moeten beoordelen op kwaliteit, naast prijs, omgevingsdialoog en bijvoorbeeld landschappelijke inpassing”. In één van de reacties wordt aangestipt dat het van belang is dat in de formulering van kwalitatieve criteria voldoende duidelijk wordt gemaakt wat er precies van de bidder wordt verwacht. Twee partijen suggereren om ook kwaliteit (en/of duurzaamheid) van de gebruikte materialen mee te nemen in de gunningscriteria. De voornaamste kritische noot die door meerdere

partijen wordt geplaatst is dat zij liever zouden zien dat kwaliteit in de gunning zwaarder weegt dan prijs: "een project waar sterk op lage kosten getenderd wordt, maakt dat er minder overblijft voor financiële participatie".

6. Wat vindt u van het voornemen van het Rijk om bij dit project te gunnen op 'omgevingsproces'? Licht hierbij toe waarom u dit project hier juist wel of juist niet geschikt voor acht.

De reacties op vraag zes zijn verdeeld: ongeveer 2/3 van de partijen steunt het voornemen, 1/3 van de partijen geeft aan het project hier niet geschikt voor te vinden. Een greep uit de positieve reacties: "Participatie van bewoners is (...) een belangrijk aspect voor de acceptatie van een dergelijk project", "Goed ook dat het Rijk hier aandacht voor vraagt", en "Het meedenken en uiteindelijk meedoen (financieel) is voorwaarde voor draagvlak". Eén van de voorstanders waarschuwt wel voor het risico dat het blijft bij 'mooie woorden op papier'. Men adviseert daarom om specialisten uit de branche de voorstellen van partijen te laten beoordelen en om na de tender de uitvoering van de participatie-aanpak ook te monitoren. Een andere suggestie van deze partij is om bij de tender referentieprojecten op te vragen waarmee partijen aantonen dat zij ervaring hebben met het vormgeven van participatie.

Partijen die het project niet geschikt achten voor gunnen op omgevingsproces noemen als redenen voornamelijk de beperkte omvang van het project en de verwachting dat er gezien de snelweglocatie weinig bezwaren zullen zijn. Eén van de reacties: "Dit project is juist minder geschikt om te gunnen op omgevingsproces. Ten eerste omdat de projecten relatief klein zijn (...). Ten tweede omdat het gebruik maken van de grond in de lussen van de afritten niet gezien zal worden als aantasting van het landschap omdat het toch al omgeven wordt door wegen en verkeer." Een van de partijen geeft aan procesparticipatie niet nodig te achten gezien bovengenoemde redenen, maar geeft wel aan kansen te zien voor financiële participatie.

7. Verwacht u dat het gunningscriterium conform de in paragraaf 4.2 voorgestelde structuur u voldoende handvatten zal bieden voor het opstellen van het gevraagde plan van aanpak? Licht uw antwoord toe.

Vraag zeven uit het marktconsultatiedocument is helaas niet goed overgenomen in het beantwoordingsformulier. Per abuis is vraag zes op dit formulier nogmaals opgenomen bij nummer zeven. Er zijn hierdoor geen antwoorden op vraag zeven.

8. Welke vorm(en) van financiële participatie door de omgeving acht u, gegeven de kenmerken van het project (o.a. omvang, businesscase), haalbaar in dit project en waarom? U kunt in uw beantwoording gebruik maken van de participatievormen zoals vermeld in de participatiewaaijer.

De meeste partijen zien wel mogelijkheden voor één of meer vormen van financiële participatie. Eén van de reacties: "Vooral mede-eigenaarschap of risicodragende financiële deelneming lijken het meest kansrijk in dit project. Aangezien omwonenden niet of nauwelijks hinder ondervinden is een omgevingsfonds of een omwonendenregeling minder relevant". Financiële deelneming wordt door meerdere partijen genoemd als de meest kansrijke vorm, één partij is hierin al vrij concreet: "Wij stellen 50% van het aandelenkapitaal ter beschikking voor participatie met voorrang op basis van afstand (...)". Ook samenwerking met coöperaties wordt genoemd. Een aantal partijen geeft aan dat het altijd maatwerk betreft: "Goed

communiceren met de lokale omgeving is maatwerk voor ieder project. Hiervoor is informatie over de direct en indirecte omgeving van de zonneparken noodzakelijk”.

Een aantal partijen acht het project niet geschikt voor de gangbare vormen van financiële participatie, een voorbeeld: “Gezien de hoger dan gemiddelde kosten voor de bouw en exploitatie van de installatie(s) met desondanks een volgens het Rijk gewenste marktconforme vergoeding, lijkt een gemiddeld rendement bij voorbaat uitgesloten voor financiële participatie”. Deze partijen noemen wel alternatieven, zoals het lokaal verkopen van groenstroom certificaten en het betrekken van de omgeving bij onderhoud en natuurbeheer.

9. Welke methode is naar uw mening het meest geschikt om toe te passen en waarom? Indien u van mening bent dat een andere methode passender zou zijn, kunt u dat uiteraard aangeven.

Vraag negen heeft betrekking op de twee beoordelingsmethoden welke in paragraaf 4.4 van het marktconsultatiedocument worden vermeld. Een groot deel van de partijen heeft de beantwoording echter geformuleerd vanuit de gedachte dat de vraag betrekking heeft op participatiemethoden. Deze antwoorden zijn verwerkt in de verslaglegging van vraag acht. Van de overige partijen geven twee partijen aan dat beoordeling op basis van een puntensysteem hun voorkeur heeft. Eén partij geeft aan geen voorkeur voor een methode te hebben zolang de verhouding financieel/ kwaliteit gelijk blijft.

2.2 Vragen over voorbereiding en timing

10. Bent u van mening dat de gekozen mate van voorbereiding juist is voor dit project? Indien nee, welke aspecten van de voorbereiding zou het Rijk naar uw idee meer/minder op zich moeten nemen?

Ongeveer de helft van de partijen geeft in hun reactie aan dat de gekozen mate van voorbereiding voor hen juiste moment is om met een inschrijving in te stappen in het project. Een voorbeeld: “Goed idee omdat hiermee alle deskundigheid, creativiteit en innovativiteit van de markt nog steeds kan worden benut”. Deze mate van voorbereiding geeft de initiatiefnemer de ruimte om keuzes te maken in de vormgeving en hier de vergunningsaanvraag op af te stemmen. Een aantal partijen had graag gezien dat het omgevingsproces en het vergunningentraject reeds was doorlopen, of dat er meer duidelijkheid was omtrent de business case. In één van de reacties wordt de omvang van het project als reden hiervoor aangedragen: “dit project is veel te klein en complex vanwege ligging en versnippering. Hier dient meer duidelijkheid te zijn over de haalbaarheid van de vergunning en de aansluiting”.

11. Bent u van mening dat, gegeven de context van dit project (bijvoorbeeld de netsituatie), dit het juiste moment is voor de tender? Indien nee, wat maakt dat naar uw mening de tender eerder dan wel later zou moeten plaatsvinden?

Een meerderheid van de partijen is van mening dat dit het juiste moment is voor de tender, gezien het nog te volgen vergunningsproces, het verkrijgen van de projectfinanciering en aansluiting op het elektriciteitsnet. Vanwege het doorlopen van deze stappen met bijbehorend tijdspad noemt één van de partijen een verwachte oplevering in 2023. Ook het projectteam heeft rekening gehouden met oplevering in 2023. Een aantal partijen had graag meer zekerheid gehad over de

netaansluiting met bijbehorende planning. Eén van de partijen benadrukt het belang van timing in relatie tot de netsituatie en de vergunbaarheid: "Van belang is timing, het beste scenario is wanneer de winnaar van de tender meteen de aansluitovereenkomst kan tekenen. Wel dient er dan een duidelijkheid te zijn aangaande de vergunbaarheid of er ligt reeds een vergunning/ of minstens duidelijk akkoord op principeverzoek".

12. In hoeverre is de nog niet vastgelegde juridische overdracht van invloed op het in exploitatie nemen van de percelen rond knooppunt Abbekerk en voor het in exploitatie nemen van de andere percelen?

In algemene zin kan worden geconcludeerd dat partijen geen probleem zien, mits hier goede afspraken over worden gemaakt. Een aantal reacties: "Is niet van invloed mits dit goed in de contracten voor het grondgebruik wordt vastgelegd" en "Niet direct van invloed op de exploitatie er van uitgaande dat alle locaties onder vergelijkbare omstandigheden en randvoorwaarden worden uitgegeven". Volgens één partij is de gewenste vergoeding hierin bepalend: "Dit is afhankelijk van de uitkomst van de gewenste exploitatievergoeding, mocht die sterk afwijken van de op dit moment geuite wensvoorstelling van het Rijk". Het is de intentie van het projectteam om voor alle uit te geven gronden identieke overeenkomsten af te sluiten tegen dezelfde condities. Er is één partij die de onzekerheid van overdracht als een extra risico ziet voor de ontwikkeling en financiering van het project.

2.3 Vragen over techniek

13. Geeft het kader u voldoende duidelijkheid over de technische kaders voor realisatie van zonneweides langs rijkswegen? Indien nee, wat is onduidelijk? rijkswegen? Indien nee, wat ontbreekt er nog in het kader?

Een meerderheid geeft aan dat het kader voldoende duidelijkheid geeft over de technische eisen voor realisatie van zonneweides langs rijkswegen. Eén van de partijen "ziet ruimte om nog extra informatie toe te voegen met betrekking tot veiligheidsaspecten tijdens de bouw, dichtbij de naastgelegen rijkswegen ". Vragen die bij andere partijen spelen zijn:

- "Hoe wordt het ecologisch beheer gezien van de terreinen? Komt er nog een andere beheerder hiervoor op de terreinen of is dit dan ook de verantwoordelijkheid van de exploitant van de zonnepanelen?"
- Wat zijn eventuele kosten voor wegafzetting tijdens werkzaamheden?
- "Is er al een nulmeting van de knooppunten?"

14. Worden er in het kader naar uw idee eisen genoemd die het ontwikkelen van zonneparken langs rijkswegen onmogelijk, zeer lastig of zeer duur maken? Zo ja, welke zijn dit?

Ongeveer de helft van de partijen voorziet dat door eisen uit het kader de kosten voor het project zullen toenemen. Hierbij worden o.a. de beveiligingskosten en onderhoudskosten genoemd. Beveiligingskosten vanwege beveiliging door middel van greppels/sloten in plaats van hekwerken om de zonnevelden en onderhoudskosten vanwege de versnippering van de verschillende velden in combinatie met de geringe grootte van het gehele project. Een partij suggereerde om de verschillende kavels apart te tenderen zodat er gebruik gemaakt kan worden van de Postcoderoos regeling (ook wel: regeling verlaagd tarief). Ongeveer 40% van de partijen gaf aan dat de genoemde eisen het ontwikkelen van zonneparken langs rijkswegen niet onmogelijk, niet zeer lastig of niet zeer duur maken.

15. Het kader beschrijft maatregelen en methodes om aan te tonen dat u aan de door RWS gestelde eisen voldoet. Hebt u hierbij nog suggesties of aanvullingen? Dat kan van alles zijn: het anders formuleren van eisen, voorstellen voor alternatieve maatregelen en methodes, etc.

Partijen hebben in hun reacties verschillende suggesties aangedragen, hieronder een greep:

- Inzichtelijk maken in welke mate terreinen toegankelijk zijn via toegangswegen en welke machines/voertuigen de terreinen kunnen betreden.
- "Kan RWS aangeven of er een model is dat gebruikt kan worden voor de risicoanalyse naar de elektrische veiligheidsrisico's en invloed van EMC".
- Per knooppunt inzichtelijk maken welk oppervlak resteert voor het plaatsen van zonnepanelen na toepassing van het technisch randvoorwaardelijk kader.
- Het inplannen van tussentijdse overlegmomenten in het ontwerpproces waarbij plannen tussentijds getoetst kunnen worden.
- "Helder maken wanneer verkeersafzettingen nodig zijn (ook ten aanzien van het onderhoud- verhoging kosten".

Partijen hebben tevens een aantal suggesties gedaan welke niet direct technisch van aard zijn:

- Het opnemen van het streven naar 50% lokaal eigenaarschap uit het klimaatakkoord.
- Het opnemen van de gedragscode zon op land van Holland Solar als uitgangspunt.
- Het opvragen van referentieprojecten als bewijs van het track-record van exploitanten.
- "Stel eisen rondom certificering om de kwaliteit van inschrijvers te waarborgen zoals bijv. ISO9001 gecertificeerde partijen".
- "Denk na over de overdraagbaarheid van de concessie of erfpacht" om te voorkomen dat partijen alleen vergunningen aanvragen en vervolgens het park doorverkopen.
- "Er zou nagedacht kunnen worden over eisen rondom de financiering (Nederlandse banken en Nederlands spaargeld) en eigenaarschap (geen buitenlandse partij) waardoor de SDE-subsidiegelden naar het buitenland verdwijnen".

2.4 Vragen over landschappelijke inpassing

16. Geven deze ontwerprichtlijnen u voldoende duidelijkheid over de aanvullende wensen ten aanzien van de landschappelijke en ecologische inpassing van zonneweides langs infrastructuur? Indien nee, welke aanvullende ontwerprichtlijnen zijn voor u onduidelijk of niet uitvoerbaar en waarom?

Alle partijen geven aan dat de ontwerprichtlijnen voldoende duidelijkheid geven over de aanvullende wensen ten aanzien van de landschappelijke en ecologische inpassing van zonneweides langs infrastructuur. Over het detailniveau van de richtlijnen zijn de meningen verdeeld: "Daarnaast biedt het nog voldoende ruimte om na te denken over de exacte invulling" en "Toch vragen wij ons af of de marges niet te klein zijn. En een vernieuwend ontwerp niet ten onder gaat aan vooraf gestelde regels". Verder twijfelt één van de partijen of de kosten voor een uitvoering met de gewenste landschappelijke en ecologische inpassing opweegt tegen de verwachte opbrengsten. Specifiek ten aanzien van de keuze voor een zuid-

opstelling geeft één partij aan dat het bevorderen van biodiversiteit en goede ecologische inpassing ook mogelijk is met een oost-west opstelling.

2.5 Concluderende vragen

17. Bent u van mening dat het Rijk met de voorgenomen tenderstrategie de markt een haalbare aanbieding doet? Indien nee, welke aanpassingen zijn naar uw mening nodig om de haalbaarheid te vergroten?

Vier van de tien partijen geven aan dat er met de voorgenomen tenderstrategie een haalbare aanbieding wordt gedaan. Daarnaast geven drie partijen in hun reactie geen eenduidige "ja" dan wel "nee" en plaatsten zij een aantal kanttekeningen, o.a. dat er een heldere en transparante beoordelingssystematiek aan ten grondslag moet liggen, dat niet prijs de doorslag moet geven maar kwaliteit, en dat het Rijk flexibel moet zijn en open moet staan voor vernieuwing. Eén partij geeft een meer procesmatig antwoord: "Naar mijn mening moeten we met alle partijen aan tafel om een renderend project te krijgen".

De resterende drie partijen geven aan dat de voorgenomen aanpak geen haalbare aanbieding is. Dit heeft volgens hen voornamelijk te maken met de omvang en de netcongestie. Een drietal reacties: "congestie op het elektriciteitsnet is een complicerende factor", "De tender is behoorlijk kleinschalig, gezien de tijd die er in gestopt moet worden om tot een goede bieding te komen en de kleine kans (...) kunnen wij ons voorstellen dat wij als partij zouden afhaken", en "Nee, het project is veel te kleinschalig/versnipperd". Eén partij suggereert de aanbieding aan te vullen met enkele grotere deelprojecten om zo tot een rendabel geheel te komen.

18. Heeft u behoefte aan een vervolg op deze schriftelijke ronde in vorm van een fysieke marktconsultatiebijeenkomst? Zo ja, welke onderwerpen/vraagstukken zou u graag nader willen bespreken?

De partijen die positief geantwoord hebben op vraag zeventien willen ook een vervolg op deze schriftelijke consultatie en er is behoefte bij deze partijen aan een fysieke dan wel digitale marktconsultatie. Partijen geven aan onder andere over de volgende thema's door te willen praten:

1. Vergunningssituatie en vergunningsproces in samenwerking met lokale overheden
2. Situatie en toelichting op de netcongestie in een deel van dit gebied
3. De visie van het Rijk op het lokale eigenaarschap, eventueel in samenwerking met energie coöperaties
4. De afweging om een vaste vergoeding per MWh te vragen in plaats van een vaste vergoeding per vierkante meter of hectare
5. De voorkeur van het Rijk om voor een zuid-opstelling te kiezen, ten opzichte van een oost-west opstelling"
6. Inzake communicatie met netbeheerder TenneT

3 Reflectie en vervolg

Hieronder wordt per thema kort aangegeven wat de belangrijkste bevindingen zijn van deze marktconsultatie, en hoe het projectteam deze bevindingen zal meenemen in de verdere voorbereiding van de tender. Aan het einde wordt een korte toelichting gegeven over het vervolg op deze marktconsultatie.

Gunningscriteria

Uit de reacties blijkt dat de meningen over de voorgenomen gunningscriteria verdeeld zijn; een deel vindt de criteria passend, een ander deel noemt de criteria tegenstrijdig. Men is wel duidelijk positief over het voornemen om op kwalitatieve criteria te gunnen, een meerderheid zou hier graag een zwaardere weging zien. Men benadrukt wel dat bij kwalitatieve criteria voldoende duidelijk moet zijn wat van inschrijvers wordt verwacht. Het opnemen van een criterium omgevingsproces wordt door het merendeel gesteund, hoewel niet elke partij het voor deze locatie nodig acht. Specifiek ten aanzien van gunnen op laagst benodigde SDE++ subsidie tonen partijen begrip voor het principe, maar geeft het merendeel aan dit project minder geschikt te vinden, met name door de beperkte businesscase. Daarnaast benadrukt men dat voor een goede financiële bieding voldoende duidelijkheid nodig is over de vergunbaarheid.

Het projectteam zal de reacties van de markt meenemen in het bepalen van de definitieve gunningscriteria en de weging hiertussen. Bij het kwalitatieve criterium zal specifiek aandacht zijn voor het scherp formuleren van hetgeen van de inschrijvers wordt verwacht. Bij het financiële criterium is het geven van duidelijkheid over de vergunbaarheid een belangrijk signaal. Dit poogt het projectteam te ondervangen met het indienen van een principeverzoek.

Vorbereiding en timing

Voor de mate van voorbereiding en timing van de tender geldt dat de meerderheid van de partijen zich kan vinden in de voorgenomen aanpak. Als reden hiervoor wordt genoemd dat de creativiteit en het innovatievermogen van de markt nog kan worden benut. Een deel van de partijen had graag meer voorbereiding door het Rijk gezien, zoals het aanvragen van de vergunningen. Zoals hierboven reeds vermeld is het projectteam voornemens hier een middenweg in te zoeken met het indienen van een principeverzoek. Qua timing is het merendeel positief; men geeft aan dat de planning aan lijkt te sluiten bij de netsituatie. Over de percelen rond knooppunt Abbekerk geven de meeste deelnemers aan geen probleem te zien mits over de eigendomsoverdracht goede afspraken worden gemaakt. Ook geeft een aantal partijen aan dat het wenselijk is dat de gronden onder dezelfde condities beschikbaar worden gesteld als de Rijksgronden. Dit sluit aan bij het voornemen van het projectteam.

Techniek

Partijen geven in algemene zin aan dat het technisch randvoorwaardelijk kader hen voldoende duidelijkheid biedt over de eisen die gelden bij het realiseren van zonneweides langs rijkswegen. Het projectteam zal nagaan of het mogelijk is om het kader verder aan te vullen/ te verduidelijken aan de hand van de suggesties van partijen. Ongeveer de helft van de partijen heeft wel aangegeven dat eisen uit het

kader een kostenopdrijvend effect kunnen hebben. Het gaat dan met name om beveiliging (sloten in plaats van hekwerk) en onderhoudskosten.

Landschappelijke inpassing

Alle partijen geven aan dat de ontwerprichtlijnen voldoende duidelijkheid geven over de wensen ten aanzien van de landschappelijke en ecologische inpassing van zonneweides langs infrastructuur. Wel bestaat er enig verschil van inzicht over het detailniveau; waar de ene partij van mening is dat de richtlijnen voldoende vrije ruimte bieden, geeft een andere partij aan dat de richtlijnen vernieuwende ontwerpen kunnen inperken. Ook vraagt men zich af of de kosten opwegen tegen de opbrengsten. Het projectteam zal de reacties van de markt voorleggen aan de provincie.

Concluderende vragen

Uiteindelijk geven vier van de tien deelnemers aan dat ze alles overziende vinden dat het Rijk met deze tenderstrategie een haalbare aanbidding doet. Drie partijen geven geen eenduidig antwoord en noemen een aantal kanttekeningen. De kanttekening van één van de partijen over het belang van een helder en transparant beoordelingskader zal het projectteam zeker meenemen bij de verdere uitwerking. De resterende drie partijen geven aan de aanbidding als niet haalbaar te zien. Als redenen noemt men de kleine schaal en hoge complexiteit van het project en de hoge voorbereidingskosten (in tijd) die ze voor de tender moeten maken. Ook dit signaal zal het projectteam in overweging nemen bij het definitief vaststellen van de aanpak voor deze tender.

Vervolg

Gelet op de reacties van partijen op met name vraag achttien concludeert het projectteam dat het nuttig is een (digitale) vervolgbijeenkomst te organiseren. Hier zal ook meer ruimte zijn om de suggesties van partijen te bespreken en alle vragen die er nog zijn te beantwoorden. Meer informatie over deze bijeenkomst zal op de projectpagina op bidboek.nl worden gepubliceerd. De partijen die op deze schriftelijke marktconsultatie hebben gereageerd zullen daarnaast per mail worden geïnformeerd.

4 Bijlage 1: Lijst met deelnemende partijen

De volgende partijen hebben op de vragenlijst gereageerd:

- NHEC/CPW (Noord-Hollandse energiecoöperatie)
- Sunprojects
- Valk international
- Pure-Energie
- Engie
- Ecorus
- Enduso
- Vattenfall
- Sunrock
- Adamant Solar

